

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Jadwiga Galas (spr.)
Sędziowie	SA Olga Gornowicz – Owczarek
	SA Barbara Kurzeja

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2012 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Andrzeja Zarzyckiego i Aleksandra Popielucha

z udziałem Marka Jarzębowski

w przedmiocie protestu referendalnego

na skutek zażalenia uczestnika postępowania

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 13 września 2012 r., sygn. akt I Ns

117/12

postanawia:

oddalić zażalenie

Na oryginalny właściwy podpis.
Zgodnie z treścią postanowienia
SECRETARZ

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Gliwicach uwzględnił wniosek Andrzeja Zarzyckiego i Aleksandra Popielucha o nakazanie sprostowania informacji i przeproszenie wnioskodawców za podanie nieprawdziwej informacji o treści „Setki list jest sfalszowanych, tylko nikomu nie chce się tego udowodniać i tak rodzi się karykatura demokracji...”. Nakazał również uczestnikowi postępowania wpłacić kwotę 2000 złotych na rzecz instytucji charytatywnej a nadto zarządził, że wnioskodawcy w przypadku niewykonania przez uczestnika postępowania postanowienia w zakresie nałożonego na nich obowiązku przeproszenia i sprostowania, będą umocowani do wykonania tej czynności na koszt uczestnika oraz orzekł o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż w dniu 20 lipca 2012 roku na stronie internetowej www.stopreferendum.pl w zakładce „nie dla referendum” zamieszczony został tekst pod tytułem „Oszustwa jeszcze nie ukarane...”. Abonentem domeny internetowej stopreferendum.pl jest uczestnik niniejszego postępowania Marek Jarzębowski. W tekście tym znajduje się m.in. następujące stwierdzenie: „setki list jest sfalszowanych, tylko nikomu nie chce się tego udowodniać i tak rodzi się karykatura demokracji...”. W dacie rozpoznawania wniosku przez Sąd Okręgowy, dokument ten w dalszym ciągu znajdował się na stronie <http://stopreferendum.pl> w zakładce „Nie dla referendum”. Pełnomocnicy uczestnika postępowania, wbrew podnoszonym twierdzeniom nie wykazali, aby przedmiotowe oświadczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej nie przez uczestnika postępowania lecz przez osobę trzecią. Podnoszonej okoliczności przeczy też fakt, że uczestnik postępowania nie podjął żadnych czynności związanych z usunięciem spornych treści ze strony internetowej, której jest abonentem, czy też innych zmierzających przykładowo do ustalenia osób odpowiedzialnych za zamieszczenie tych informacji. Taka postawa uczestnika postępowania wskazuje, w ocenie Sądu Okręgowego, że jest on autorem przedmiotowego oświadczenia. Zdaniem Sądu, całość materiału objętego wnioskiem zawiera informacje nieprawdziwe, nie mające oparcia w rzeczywistym stanie faktycznym. Uczestnik postępowania nie wykazał bowiem, wbrew ciężącemu na nim obowiązkowi dowodzenia, że rozpowszechniana przez niego informacja polegała na prawdzie.

Z powyższych przyczyn, w ocenie Sądu Okręgowego, informacja zamieszczona na stronie internetowej przez uczestnika postępowania naruszała dobra wnioskodawców, a także wszystkich członków Obywatelskiego Komitetu Referendalnego, a zatem wnioskodawcy byli

osobami zainteresowanymi w rozumieniu art. 35 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym. Powyższe uzasadniało zaś nakazanie uczestnikowi postępowania sprostowanie tej wypowiedzi oraz złożenie przeprosin o treści jak we wniosku. Środki ochrony wnioskodawców zastosowane przez Sąd są adekwatne do stopnia nagannego zachowania uczestnika.

W zażaleniu uczestnik postępowania zarzucił rozstrzygnięciu Sądu pierwszej instancji naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 35 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę poprzez przyjęcie, że uczestnik jest autorem kwestionowanej wypowiedzi, w sytuacji gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do tego rodzaju ustaleń, a nadto z daleko posuniętej ostrożności procesowej naruszenie art. 35 ust. 1 u.r.l. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie środków wskazanych w tymże przepisie niewspółmiernych do sposobu i stopnia naruszenia normy art. 35 ust. 1 u.r.l. W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku, ewentualnie zaś o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku w zakresie pkt. 1 a oraz 2, w każdym jednak wypadku o zasądzenie od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestnika postępowania wszystkich kosztów procesu.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawcy wnieśli o jego oddalenie w całości i zasądzenie od uczestnika postępowania kosztów postępowania, wedle norm prawem przepisanych.

Pismem z dnia 17 września 2012 r., w związku z przeprowadzeniem referendum, uczestnik postępowania wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i o umorzenie postępowania jako bezprzedmiotowego.

Rozpoznając zażalenie uczestnika postępowania Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska skarżącego, jakoby wskazywane przez wnioskodawców informacje publikowane na stronie www.stopreferendum, jako nie odnoszące się do przedmiotu referendum, nie podlegały kontroli w trybie art. 35 u.r.l. Słusznie Sąd Okręgowy wskazał, iż celem tego przepisu jest ochrona rzetelności kampanii referendalnej, a więc zapobieżenie sytuacji, gdy nieprawdzie informacje zamieszczone w plakatach, hasłach, ulotkach, wypowiedziach albo inne formach propagandy i agitacji mogłyby wpłynąć na ostateczny wynik referendum. Co przy tym istotne, powyższa regulacja nie uzależnia przyznanej nią ochrony od tego kogo informacja dotyczy. Kontroli podlegać

może więc każda informacja pod warunkiem, że wykazany zostanie jest związek z kampanią referendalną oraz potencjalny wpływ na wynik referendum.

W świetle powyższych uwag, w ocenie Sądu Apelacyjnego, na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut, jakoby weryfikacji w trybie art. 35 u.r.l. podlegać mogły jedynie informacje dotyczące wąsko rozumianego przedmiotu referendum, a zatem wyłączenie działalności Prezydenta Miasta Gliwice. Taka wykładła prowadziłaby bowiem w praktyce do ograniczenia kręgu podmiotów legitymowanych czynnie do wystąpienia z wnioskiem z art. 35 u.r.l. Trudno bowiem wyobrazić sobie sytuację, w której informacje na temat samego Prezydenta naruszały dobra innych osób. W szczególności więc jego przeciwnicy pozbawieni zostaliby w takim przypadku ochrony wynikającej z omawianego przepisu, gdzie niewątpliwe niepocholebne informacje ich dotyczące mogłyby znajdować przełożenie na ostateczny wynik referendum podważając ich wiarygodność, a tym samym słuszność ich stanowiska o konieczności odwołania prezydenta.

Jednocześnie nie można uznać, aby będąca przedmiotem sporu wypowiedź, dotycząca fałszowania list wyborczych, nie poddawała się kontroli w kategoriach prawdy i fałszu, czy też nie wskazywała jednoznacznie kogo dotyczy. Stwierdzenie: „setki list wyborczych jest sfalszowanych, tylko nikomu nie chce się tego udowodnić” w kontekście zamieszczonych w tej samej wypowiedzi stwierżeń: „tylko wiemy jeszcze więcej o oszustwach referendystów” oraz „73 osób na listach referendystów to tzw. martwe dusze. Ale to nie wszystko. Czy tylko tych 73 podpisów de facto to dotyczy? Wolne żarty” wyraźnie sugeruje, iż sprawcami fałszerstw są referendyści (zwoleńnicy, organizatorzy referendum), którzy ponadto oprócz już ujawnionych, popełnili jeszcze inne fałszerstwa. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w odczuciu przeciętnej odbiorcy, wskazywana przez wnioskodawców wypowiedź bez trudu odczytana może zostać jako odnosząca się do członków komitetu referendalnego, a przy tym nie sposób uznać, aby stwierdzenie o sfalszowaniu setek list wyborczych nie poddawało się w ocenie z punktu widzenia jego prawdziwości.

Sąd Apelacyjny nie podzielił również zarzutu odnośnie nie wykazania przez wnioskodawców tego, że kwestionowana wypowiedź pochodziła od skarżącego. Zamieszczona została ona na stronie internetowej uczestnika w sposób nie wskazujący na to, aby pochodziła od osoby trzeciej. Co więcej, jak słusznie podkreślił Sąd Okręgowy, skarżący nie podjął żadnych czynności, aby ustalić jej autora, nie usunął jej również po otrzymaniu wniosku złożonego w trybie art. 35 u.r.l. Stanowiła ona przy tym element szeroko rozumianych materiałów wyborczych wykorzystywanych przez uczestnika w ramach kampanii referendalnej, które to materiały naruszały dobra wnioskodawców, a zarazem mogły

mieć wpływ na wynik referendum.. Niezależnie zatem od tego kto jest autorem zawartych w nich treści i przeciwko komu wnioskodawcy wystąpić mogą z ewentualnymi roszczeniami o ochronę dóbr osobistych, zasadnie dochodzić mogli od skarżącego zaprzestania dalszego ich wykorzystywania w ramach prowadzonej kampanii referendalnej. Nie sposób bowiem uznać, aby pod pretekstem kampanii wyborczej, z wyłączeniem ochrony wynikającej z art. 35 u.r.l., publikowane mogłyby być nieprawdzie i negatywne wypowiedzi pod adresem osób w tę kampanią zaangażowanych, z powołaniem się na anonimowość autora wypowiedzi, do czego w istocie sprowadzało się stanowisko skarżącej.

Bezzasadne są także zarzuty dotyczące przypisania w sentencji zaskarżonego postanowienia autorstwa zakwestionowanej wypowiedzi uczestnikowi postępowania. Uczestnik zobowiązany został bowiem jedynie do przeproszenia za podawanie do publicznej wiadomości nieprawdziwych informacji, co w żadnym wypadku nie jest równoznaczne ich autorstwu.

Bez znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy była przy tym kwestia okresu, na który nałożone zostały na uczestnika postępowania określone w zaskarżonym postanowieniu obowiązki.

Obowiązek zapłaty sumy pieniężnej na rzecz wskazanej instytucji charytatywnej Sąd Okręgowy uzasadnił natomiast koniecznością usunięcia skutków naruszenia dobrego imienia wnioskodawców, stanowisko to zaś Sąd Apelacyjny w całości podzielił, mając na uwadze treść upublicznionej informacji (stanowiącej posądzenie o fałszowanie list wyborczych).

W świetle powyższego zażalenie, jako bezzasadne, podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Na oryginale właściwe podpisy.
Zgodność z oryginałem
SEKRETARZ